

W związku z artykułem opublikowanym w Gazecie Wyborczej pt.: „Starość musi boleć. To łamanie praw człowieka”, MRPiPS informuje:

Polska utrzymuje bieżące kontakty i uczestniczy w pracach ONZ. Jednym z ostatnich wydarzeń zorganizowanych w dniu 18 czerwca 2018 roku przez Ministerstwo Rodziny we współpracy z Komisją Europejską oraz Europejską Komisją Gospodarczą ONZ było seminarium krajowe pt. „Wskaźnik Aktywnego Starzenia się w Polsce”, z udziałem przedstawicieli regionów.

Rząd polski współpracuje ściśle z Grupą Roboczą ds. starzenia się społeczeństw, działającej w ramach Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ i Komisją Europejską w zakresie starzenia się.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przygotowało też *Raport krajowy – POLSKA. Informacja na temat podejmowanych w Polsce działań na rzecz osób starszych – Realizacja madryckiego planu działania na rzecz osób starszych w okresie 2012–2016* (dostępny na stronie senior.gov.pl), który był prezentowany we wrześniu 2017 r. w Lizbonie, w ramach *III przeglądu i oceny wdrażania Madryckiego Planu działania na rzecz starzejących się społeczeństw – MIPAAA, 2002 i Regionalnej Strategii Działania – RIS*.

W naszym kraju od 2016 roku prowadzony jest również monitoring sytuacji osób starszych, w badaniach z tego zakresu wykorzystywane są metody pomiaru stosowane w innych krajach Europy np. wskaźnik aktywnego starzenia się (*Active Ageing Index*).

W przygotowywanych przez rząd dokumentach brane są pod uwagę dobre praktyki innych państw, które również biorą czynny udział w pracach ONZ.

Ponadto, w odniesieniu do kwestii praw człowieka należy zauważyć, że na obecnym etapie współpracy międzynarodowej prawa osób starszych nie zostały dotąd wyodrębnione, nie z powodów leżących po stronie naszego kraju. Według obecnie obowiązującego stanu prawnego osoby starsze mają prawa i gwarancje, wynikające z obowiązujących umów międzynarodowych dotyczących praw człowieka, podobnie jak inne grupy w społeczeństwie. Dyskusje przeprowadzone na poprzednich ośmiu sesjach otwartej grupy roboczej do spraw praw osób starszych, działającej w ramach ONZ, nie doprowadziły do sformułowania choćby wstępnych wniosków, stanowiących podstawę przyjęcia odrębnej konwencji.

Ministerstwo Rodziny bez względu na powyższe realizuje krajową politykę z uwzględnieniem szczególnych potrzeb osób starszych, opierając się w tych działaniach na takich wartościach jak: bezpieczeństwo, uczestnictwo i solidarność.

Wiele kwestii przytoczonych w artykule pt. *Starość musi boleć. To łamanie praw człowieka*, została przedstawiona jednostronnie.

Nie można zgodzić się także z przedstawionymi opiniami dotyczącymi braku w naszym kraju zorganizowanej opieki środowiskowej oraz z informacją, o tym, że odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej pobierana jest z naruszeniem praw człowieka. Opłata za pobyt

w domu pomocy społecznej uregulowana jest w art. 61 ustawy o pomocy społecznej, w ten sposób, że osoba przebywająca w tej placówce ponosi odpłatność w wysokości nie wyższej niż 70% swoich dochodów. Pozostałą kwotę do pełnego kosztu ponosi rodzina, a najczęściej gmina z której pochodzi ta osoba. W związku z powyższym, w przypadku kierowania przez gminę do domu pomocy społecznej swoich mieszkańców, koszty z tytułu odpłatności stanowią znaczącą pozycję w budżecie. Podobnie rodziny – opiekunowie osób starszych poszukują dla swoich bliskich alternatywnych usług w miejscu zamieszkania, a placówkę stacjonarną traktują jako rozwiązanie ostateczne. Wobec powyższego niesłuszne jest potraktowanie kwestii umieszczania osoby w domu pomocy społecznej i zasad odpłatności za pobyt w DPS, jako łamanie praw człowieka.

W kwestii odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej przez stulatków, należy zauważyć, że ustawa o pomocy społecznej zawiera zasadę uwzględniania wszystkich dochodów, wprowadzając tylko nieliczne wyjątki określone w art. 8 ust. 3 ustawy. Wprowadzenie takiej konstrukcji dochodu wiąże się z wyrażoną w art. 2 ustawy o pomocy społecznej zasadą pomocniczości, zgodnie z którą rolą pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wkracza, więc w sytuację osób i rodzin dopiero wtedy, gdy nie są one w stanie pokonać trudności życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów. Przepis art. 2 ustawy o pomocy społecznej stanowi również wskazówkę dla organów państwa zajmujących się pomocą społeczną, jak i dla osób ubiegających się o taką pomoc, że w pierwszej kolejności mogą one skorzystać z przyznanych im przepisom innych ustaw. Osoby w wieku przekraczającym 100 lat są osobami wymagającymi wzmożonej pomocy w wykonywaniu codziennych czynności życiowych, opieki i pielęgnacji. Zwiększenie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, wynikające z pobierania świadczenia honorowego często pozwala na pokrycie pełnej opłaty z dochodu mieszkańca, bez konieczności udziału rodziny i gminy. Przy czym osoby stuletnie mają do dyspozycji dochód na własne wydatki ok. 1 tys. zł, a więc zaliczenie świadczenia honorowego do dochodu nie powinno budzić poczucia niesprawiedliwości wśród mieszkańców domów pomocy społecznej.

Nie jest prawdą, że osoba starsza wymagająca pomocy w codziennych czynnościach kierowana jest od razu do domu pomocy społecznej. Gmina zgodnie z art. 50 ustawy o pomocy społecznej ma obowiązek wesprzeć taką osobę, świadcząc w pierwszej kolejności usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Od 2018 r., rząd wspiera gminy o najniższych dochodach w realizacji tego zadania poprzez realizację Programu „Opieka 75+”, który jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie zapewnienia samotnym osobom starszym wsparcia i pomocy adekwatnej do potrzeb. Celem tego programu jest zapewnienie osobom w wieku 75+ zamieszkałym na terenach małych gmin do 60 tys.

mieszkańców – wsparcia i pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia w ramach usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych. Do programu przystąpiły 452 gminy w całym kraju, na jego realizację w roku 2018 r. zabezpieczono środki w kwocie ok. 5 milionów zł.

Poza tym, w ramach systemu ochrony zdrowia - opiekę długoterminową w środowisku świadczą wyspecjalizowane pielęgniarki, a stacjonarną zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze.

Wyzwaniem dla gmin jest zorganizowanie różnego typu usług tak, aby osoba niesamodzielna mogła jak najdłużej funkcjonować w środowisku. Celowi temu służą zarówno usługi wykonywane w miejscu zamieszkania albo w ośrodku wsparcia, w tym w środowiskowym domu samopomocy np. dla osób z zaburzeniami psychicznymi czy z chorobą Alzheimera. Dopiero w sytuacji, gdy pomoc ta jest niewystarczająca, samorządy gmin we współpracy z powiatami wdrażają instytucjonalne formy pomocy, takie jak rodzinny dom pomocy społecznej, mieszkanie chronione wspierane lub kierują osobę do domu pomocy społecznej, ponosząc też koszty z budżetu gminy. W roku 2016 kwota odpłatności gmin za pobyt osób skierowanych do domów pomocy społecznej wynosiła 1.253.184.354 zł, a w 2017 roku wzrosła o 14% i wynosiła 1.422.388.288 zł (dane wstępne).

Nie możemy też się zgodzić z negatywną oceną usług świadczonych przez domy pomocy społecznej, które w polskim systemie wsparcia osób niesamodzielnych stanowią jedno z ważnych jego ogniw. Często w przypadku osób samotnych, to właśnie tam seniorom przywracana jest godność i bezpieczne warunki życia. Oferta usług opiekuńczych, bytowych, kulturalnych i integracyjnych placówek stacjonarnych dostosowana jest do rzeczywistych potrzeb tej grupy osób.

W związku z powyższym w ocenie Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej artykuł - *Starość musi boleć. To łamanie praw człowieka* – nie stanowi wiarygodnego źródła informacji.